

Debattleder: **Torgeir Vølstad**
Tlf. 05150
Epost: debatt@aftenbladet.no, kronikk@aftenbladet.no

DEBATT

Tekstilindustri Miljøvennlig, internasjonal trend

Mer tekstilproduksjon i Vesten – «on-shoring» – er en tydelig trend. Hvorfor ikke i Norge?

Lokal ull for innovasjon og miljø

«**UTEN PRODUKSJON**, ingen innovasjon,» skrev Jonas Gahr Støre i DN lørdag 28. februar, etter et besøk Figgjo der det produseres kvalitetsporselen til eksport, og han fortsatte: «Om industrien skal velge Norge, trenger vi en moderne industripolitikk, Andre land tar nå initiativ med nasjonale industristrategier. Vi må gjøre det samme. [...] Gjennom produksjon utvikler vi nye ideer og løsninger.»

Stavanger-regionen har i tillegg to lysende eksempler: Sandnes Garn og designeren Leila Hafzi.

VI SER NÅ EN TENDENS til «on-shoring» (etablering i hjemlandet) innen tekstilproduksjon internasjonalt, men hvor er norske myndigheter? En endret politikk vil ikke bare kunne skape norske arbeidsplasser, men vil også være viktig for å redusere miljøbelastningene fra tekstilforbruket.

VI RKE LA NYLIG FREM TALL over importen av tekstiler til i 2014. Det ble importert over 70.000 tonn klær og tilbehør til norske forbrukere sist år to tredjedeler fra Asia. Og av de plagg som øket mest, finner vi t-skjorter, damebukser og herreskjorter. Dette til tross for at den norske befolkningen allerede hadde fler t-skjorter i skapet enn vi har mulighet til å slite ut og at bomull er den tekstilfiberen med størst miljøbelastning og negativ effekt på menneskers liv og helse.

Tallenes sørgelige tale slutter ikke der, men viser en dreining i importen mellom de ulike, asiatiske land. Mens Kina og Hongkong taper terreng, hadde Pakistan en vekst på hele 23 prosent, ifølge direktør for mote og fritid i Virke, Bror Stende.

HVORFOR ER DETTE SØRDELIG? Jo, fordi tekstilindustrien nok en gang flytter når et land setter krav for å redusere miljøbelastningen. I flere år har Greenpeace fokusert på tekstilindustrien i Kina gjennom sin Detox-kampanje, samtidig som levestandard og lønninger der har økt.

Dette er det samme som skjedde i Norge da vi innførte strenge miljøkrav til tekstilindustrien på 1960-tallet. Produksjonen flyttet, norske forbrukere fikk enda billigere klær og kjøpte mer, og den totale miljøbelastningen gikk dermed opp som følge av «miljøpolitikken», ikke ned.

VIL FORBRUKERNE DETTE? Nei, men de har ikke noe valg fordi de valgene de gjør ikke er informerte. De får ikke vite hvor klærne er produsert, hvor stor miljøbelastning de medfører, ikke en gang hvilke kjemikalier de inneholder fordi ingen av disse tingene er merkepliktige i Norge.

Ingun Grimstad Klepp
Forsker, Statens institutt for forbruksforskning

Tone Skårdal Tobiasson
Redaktør, nicefashion.org

Tekstildesigneren Leila Hafzi fra Stavanger er med i den nye trenden med lokal produksjon med lokale råvarer – her en jakke av lokal ull fra Sandnes Garn. FOTO: ERIK ALMÅS

Men politikere har et valg. De kan enten innføre en regulering der det ikke blir lov å importere det som ikke er lov å produsere her, eller de kunne utvikle en industripolitikk i tråd med det Støre etterlyser, slik at mer produseres her hvor vi har miljøkontroll.

I USA har de snudd. Stadig mer blir faktisk «Made in America»; ifølge den amerikanske Apparel and Footwear Association økte den lokale produksjonen tydelig i 2013, etter mange tiår med nedgang.

I NORGE SER VI en økt interesse for lokale råvarer og produksjon blant designere. NFI (Norwegian Fashion Institute) arrangerer 16. og 17. mars konferansen Needlework & Technology i Oslo.

Der skal forholdet mellom de globale utfordringer og de lokale løsninger diskuteres. Det er samtidig oppstart for KRUS, et prosjekt støttet av Norges forskningsråds program BIONÆR, som har som

hovedmål å utløse forskning og innovasjon for verdiskaping i norske biobaserte næringer.

Internasjonale samarbeidspartnere i prosjektet, som ekspert på bærekraftige løsninger for mote, Kate Fletcher, og Bob Bland (Manufacture New York), vil snakke om hvor viktig lokal kunnskap og produksjon er, mens Lynn Wilson (ZeroWaste Scotland) vil fortelle om hvordan skotske myndigheter satser på kompetanseheving innen tekstilproduksjon i Skottland.

Stavanger-designer Leila Hafzi, som er med i KRUS-prosjektet, vil også være delaktig i programmet og fortelle om sin våknende interesse for lokale, norske råvarer. Sandnes Garn, som sammen med Gudbrandsdalen Uldvarefabrikk og Scandinavian Business Seating har produsert den første hefnorske kontorstolen med norsk ull, klipet, klassifisert, vasket og spunnet i Rogaland, står også på programmet.

MED KRUS ØNSKER VI å reetablere en forståelse for hvor klær og tekstiler kommer fra og bidra til kvalitet og produktutvikling gjennom hele verdikjeden fra «får til fashion». Vi har allerede sett hvordan økt interesse for råvarer og kvalitet har løftet lokal produksjon og markedsføring av mat. Vi mener en tilsvarende endring på klær også kan bidra til det aller største miljøproblemet: veksten i mengde, fordi vi med gode klær kan bli varmere, vakre og mer fornøyde med færre klær.

I Norge er vi så heldige å ha en råvare i verdensklasse, og en oppgående kunnskapsrik tekstilindustri. Vi kan utvikle nye produkter og markedsføring gjennom samarbeid i verdens mest teknisk kompliserte råstoff for tekstilproduksjon, et materiale norske forbrukere elsker – nemlig ull.

Kan Rogaland bli vel så kjent for sin fantastiske ull som for oljen?

Stadig mer blir faktisk «Made in America».